

El millor residu és el que no es produeix (un article d'Albert Punsola)

31/05/2005

ALBERT PUNSOLA

(/AUTOR/ALBERT-
PUNSOLA-44)

Periodista

Amb motiu del dia Mundial del Medi Ambient, [Comissions Obreres de Catalunya](http://www.conc.es/) (<http://www.conc.es/>) i [l'Organització Científics pel Medi Ambient \(CiMA\)](http://www.cima.org) (<http://www.cima.org>) van organitzar, el passat 27 de maig, una conferència sobre la 'Reducció del risc tòxic a la indústria', a càrrec del professor Kenneth R. Geiser, codirector del [Lowell Center](https://www.uml.edu/research/lowell-center/)

[for Sustainable Production](https://www.uml.edu/research/lowell-center/) (<https://www.uml.edu/research/lowell-center/>) de la Universitat de Massachussets que va explicar l'experiència aplicada en aquest estat nord-americà. Va tenir lloc a la residència d'investigadors del CSIC, a Barcelona, i va comptar amb el suport d'aquesta institució i amb la col·laboració del [Departament de Medi Ambient i Habitatge](http://mediambient.gencat.net) (<http://mediambient.gencat.net>) de la Generalitat, així com de [l'Associació Catalana de la Comunicació Científica](http://www.acccnet.net/) (<http://www.acccnet.net/>).

L'acte va ser introduït pel periodista de La Vanguardia, Antonio Cerrillo, per Llorenç Serrano, membre de CCOO, i per Miquel Porta, en la seva qualitat de científic i president del CiMA. El primer va posar de relleu l'existència d'una demanda social creixent d'informació sobre les substàncies tòxiques que influeixen en les nostres vides sobre les quals, va dir, 'es té la sensació que estan fora de control'. Llorenç Serrano per la seva banda, va afirmar que el futur de la indústria passa per la seva capacitat d'adaptar-se a la producció neta. Abans de donar pas al convidat, Miquel Porta va recordar que els investigadors no tenen un gran impacte en la societat i que per arribar al conjunt de la població els fa falta crear aliances amb altres col·lectius. **Massachussets, estat pioner** Kenneth R. Geiser va explicar l'origen del moviment social i legal per a la reducció de residus tòxics a la indústria als anys 80. En aquell moment, a Massachussets, gran part d'aquests residus anaven directament als rius, a la terra i a l'atmosfera o bé s'incineraven. El seu increment va portar a considerar la creació de noves incineradores i això va desencadenar un terrabastall polític. Aquest estat de Nova Anglaterra té una llarga tradició de preocupació ambiental i, sobretot, de home rule o poder local a partir del qual els municipis tenen molta força per decidir sobre els seus afers i en particular per aturar qualsevol projecte. En aquest context, es va generar una oposició a la instal·lació de noves incineradores en els indrets on estaven previstes. Simultàniament, un grup de científics de la Universitat de Massachussets 'entre els quals es trobava Geiser- algunes ONGs i també homes de negocis de l'estat van unir els seus esforços en una mena de think tank per intentar trobar una solució al problema dels residus. Com va dir Geiser 'vam començar a avançar en el moment que ens vam deixar de preguntar què fer amb els residus i ens vam plantejar la qüestió: què fem amb la producció? Existia un acord, en aquest grup de reflexió, sobre el fet que el desenvolupament de la producció neta reduiria dràsticament el nombre de residus i amb això la necessitat de tractar-los. Però una cosa era la simplicitat del raonament i la seva capacitat de persuasió i una altra de molt diferent la realitat a la què s'enfrontava: el recel per part de diferents col·lectius. Els sindicats tenien por que el pas a una producció més neta es traduís en una pèrdua de llocs de treball i els empresaris que acabessin augmentant dels costos. amb la conseqüent disminució de beneficis'. Per aquest motiu, un dels arguments més importants utilitzats per Geiser i els seus col·laboradors, va ser la possibilitat de millorar el medi ambient i al mateix temps obtenir una reducció de costos per a l'empresa. Mentre aquesta idea anava sedimentant entre l'opinió pública 'inclosos empresaris i sindicats- el 1989 Massachussets es convertia en el primer estat dels EUA a redactar i aprovar una llei per a la reducció de l'ús de substàncies tòxiques a la indústria la Toxics Use Reduction, coneguda amb l'acrònim de TURA. Els seus objectius eren reduir en un 50% els residus en 8 anys i alhora promocionar els avantatges competitius de la indústria de l'estat. Es va partir d'un llistat 'establert

pel govern federal- de 190 substàncies- i es va implicar en el procés a 1.000 empreses. **Reaccions i estratègies** Segons Geiser, en un principi els recels continuaven i algunes empreses fins i tot van amenaçar en marxar a altres estats o altres països, però aquestes amenaces no es van fer mai efectives. Per no donar la sensació de que es tractava d'una imposició des de fora, es va voler apostar per treballar conjuntament amb les enginyeries de les diferents empreses per demostrar que existia, si s'hi posava interès, la capacitat tècnica suficient per millorar el procés productiu. Paulatinament, el desenvolupament del programa de reducció de residus tòxics que es va anar desplegant es va guanyar la confiança dels empresaris als quals l'administració exigia un paper actiu. La seva responsabilitat se centrava en fer informes, preparar plans bianuals de producció neta i contribuir a un fons per finançar la implementació un cop a l'any. L'aplicació de TURA durant aquests anys ha suposat, al seu torn, un notable suport per part de l'administració a la classe empresarial. Ha ofert assistència tècnica a les mateixes fàbriques, ha proporcionat l'ajut de la Universitat en problemes tècnics derivats de la implementació i ha organitzat seminaris i tallers específics per als diferents sectors productius. A Massachussets la producció industrial se centra en productes d'alta tecnologia relacionats amb els ordinadors, plàstics i metalls. Alguns exemples concrets de millora han estat: la retirada de dissolvents en els rentats i del cianur en banys d'electroxapats i electrogalvanitzats; la substitució de tintes basades en hidrocarburs per tintes amb base d'aigua i la instal·lació de controls automàtics de pressió i temperatura per reduir fuites i vessaments. **Els resultats** L'avaluació sobre el desenvolupament de TURA al llarg dels darrers anys ha proporcionat unes dades molt positives. El 67% de les empreses que han participat en el procés de reducció de residus tòxics han informat d'un estalvi de costos, una dada que ha fet realitat les prediccions efectuades per Geiser i els seus col·laboradors ' es fa referència en aquest cas als costos estrictament econòmics. A més, el 66% de les empreses han informat també sobre beneficis en seguretat i salut laboral. Hi ha encara més dades sobre l'evolució en el temps. Entre 1990 i 2002 la generació de subproductes tòxics va caure en un 67%; l'alliberament de substàncies tòxiques in situ va disminuir un 92%. Pel que fa a la tendència a utilitzar productes químics tòxics en els processos productius la reducció en el mateix període ha estat d'un 42%. En resum, el programa d'acció derivat de TURA ha aconseguit reduir significativament l'ús de substàncies químiques tòxiques, de residus perillosos i d'emissions. Per la seva part, les empreses implicades en aquesta experiència han millorat la seva eficiència i han estalviat diners. **Llums i ombres** L'exposició de Geiser sobre el cas de Massachussets i la seva legislació per reduir l'ús de substàncies tòxiques a la indústria va ser seguida amb gran interès pels assistents 'molts d'ells provinents del món empresarial i sindical- Això es va fer palès en el gran nombre d'intervencions al final de la conferència. Va haver-hi unanimitat alhora de valorar l'experiència del petit estat nord-americà com a positiva però alguna pregunta va fer que Geiser hagués d'explicar també les seves limitacions. En aquest sentit, va reconèixer que 'Massachussets no té una important indústria química i que aquest fet ha facilitat molt les coses' Va dir que 'a estats com Texas, on aquesta indústria té molt de pes, no ha estat possible implementar accions semblants' . Igualment 'arrel d'una altra intervenció del públic centrada en el dumping ecològic, va respondre que 'tot i l'èxit d'experiències locals com la de Massachussets, és un fet que existeix un flux creixent de producció industrial nord-americana que es deslocalitza a Àsia on l'exigència ambiental és molt més baixa' **Un problema greu** L'acte va concloure amb un breu parlament de Maria Comellas, Directora General de Qualitat Ambiental de la Generalitat, que va fer un resum de les accions del govern en aquest terreny i va afirmar que molts treballadors catalans pateixen intoxicacions en el lloc de treball. El problema és greu: els productes químics tòxics no només arriben als treballadors de determinades indústries sino al conjunt de la població però no hi ha dades de l'abast real de la qüestió. La associació CiMA vol posat damunt el taula un debat públic sobre el dret de les persones a conèixer el nivell d'agents químics que allotja el seu organisme, coneguts amb el nom de compostos tòxics persistents, i que ens arriben a través de l'aire, el menjar o la beguda. No deixa de ser irònic que, després de les espectaculars campanyes contra el tabac, la societat no es mobilitzi encara de forma majoritària davant d'aquest tipus de contaminació invisible i silenciosa.

Fitxers adjunts:

Adjunt

Mida

Adjunt

Mida

 www.cima.org.es

2.06

<https://www.sostenible.cat/sites/sostenible.cat/files/public/migraciudades/img/cima.jpg>

KB

Share 0

Tuit

 (<https://plus.google.com/share?url=https%3A//www.sostenible.cat/opinio/el-millor-residu-es-el-que-no-es-produeix-un-article-dalbert-punsola>) (<https://www.sostenible.cat/print/opinio/el-millor-residu-es-el-que-no-es-produeix-un-article-dalbert-punsola>)

Relacionats

Butlletí

Correu electrònic *

[Enviaments anteriors \(/newsletter/sostenible\)](/newsletter/sostenible)

(/)

Revista de la **xarxa** de ciutats
i pobles cap a la sostenibilitat

Diputació
Barcelona

<http://www.diba.cat>[Arxiu \(/arxiu\)](/arxiu)[Continguts per categoria \(/tagclouds/chunk/3\)](/tagclouds/chunk/3)[Continguts per etiqueta \(/tagclouds/chunk/1\)](/tagclouds/chunk/1)[Continguts per municipi \(/tagclouds/chunk/2\)](/tagclouds/chunk/2)[Avís legal \(http://www.diba.cat/avislegal\)](http://www.diba.cat/avislegal)[Contacte \(/formulari/contacte\)](/formulari/contacte)[RSS \(https://www.sostenible.cat/pagina/rss#overlay-context=\)](https://www.sostenible.cat/pagina/rss#overlay-context=)<https://www.facebook.com/Sosteniblecat-146513494888><http://www.twitter.com/xarxasost><http://youtube.com/xarxasost><rss.xml>

